

LES MASIES I CAPELLES DE PREMIÀ DE DALT

un recorregut per la vila

Ajuntament de
Premià de Dalt

Les masies i capelles de Premià de Dalt

un recorregut per la vila

Premià de Dalt és una vila mil·lenària i beu d'un important pòsit històric que es reflecteix en la qualitat del nostre patrimoni cultural, encapçalat pel jaciment ibèric de la Cadira del Bisbe. Aquesta publicació és una bona mostra d'aquesta riquesa patrimonial i pretén recollir part d'aquest passat, de les masies i les quatre capelles de què disposem, el Santuari de la Mare de Déu de la Cisa, l'Ermida de Sant Sebastià –situada al cementiri-, la de Santa Anna –a La Floresta- i la de Sant Mateu, que dona nom a la vall conformada per diferents pobles entre els quals hi ha el nostre.

Sens dubte, perquè un poble avanci ha de combinar a la perfecció passat i futur i això és el que fem a Premià de Dalt. Entenem el patrimoni com un testimoni irreplicable del passat de la nostra vila, i aquest respecte i admiració cap a les altres èpoques, l'integrem perfectament amb una aposta ferma pel futur, el progrés i el benestar. El recorregut que us proposem en aquesta guia que teniu entre les mans també n'és un exemple. Així, tant us presentem deu masies i les quatre capelles del municipi com us recomanem que tasteu els plats que us ofereixen els establiments restauradors de Premià de Dalt. Ho entenem com una forma ben original de conèixer el poble i la dimensió històrica del patrimoni local.

Sense més preàmbuls doncs, us proposem gaudir del passat i del present de Premià de Dalt perquè de ben segur que en quedareu satisfets. Que vagi de gust.

A stylized, handwritten signature in black ink, consisting of a large, sweeping loop followed by a few smaller strokes.

Joan Baliarda i Sardà
Alcalde de Premià de Dalt

Les masies

La major part de les masies del que actualment és el municipi de Premià de Dalt té els seus orígens al llarg de l'Edat Mitjana.

L' economia del món medieval era fonamentalment agrícola, motiu pel qual la possessió de terres determinava el poder de les persones. El conjunt de família, terra i casa configurava el mas.

En línies molt generals, es poden concretar tres moments significatius en la vida dels masos de Premià de Dalt.

El primer va ser a partir de la *Sentència Arbitral de Guadalupe*, l' any 1486, que va propiciar l'enfortiment dels pagesos. El nou estatus de llibertat adquirit pel pagès li va fer entendre la seva explotació agrícola en termes de

benefici econòmic, que s'invertí, en la majoria dels casos, en la millora de l'habitatge.

La segona etapa es va produir a partir del segle XVII i, sobretot, XVIII.

L' especialització de la producció agrícola fa que la comarca prengui una embranzida insospitada caracteritzada per una llarga etapa pròspera i florent, reflectida en les grans remodelacions de les masies, transformades ara en vertaderes cases senyoriales.

Per últim, a principis del segle XX, s'inicia un procés accelerat després per la Guerra Civil, pel qual el pes de la producció agrícola en l' economia dels masos perd importància. En molts casos s' abandona la producció, que es limita a petits horts situats al voltant de la casa.

1 Can Figueres

Riera de St. Pere, 88

dades d'interès

Edifici de planta rectangular

A finals del segle XVIII i començaments del XIX, la casa pateix importants reformes i s'hi afegeixen elements ornamentals, com la font enrajolada de Sant Josep Oriol. Del jardí, en destaca el xiprer gegant catalogat.

Cal remarcar també les finestres gòtiques coronelles, la porta principal de dovelles i la reixa de ferro forjat de la finestra inferior.

L'Ajuntament de Premià de Dalt compra la masia l'any 1994; la rehabilita i esdevé la *Casa de Cultura* del municipi. Enguany és la seu del Museu de Premià de Dalt, l'Escola Municipal de Música, l'Aula Municipal de Dansa, Premià de Dalt Ràdio i el Servei Municipal de Cultura.

Museu de Premià de Dalt:

Riera de St. Pere, 88

08338 • Premià de Dalt

T. 93 754 71 21

museu@premiadedalt.org

2 Can Cisa

Can Cisa, s/n

dades d'interès

*Conjunt arquitectònic orientat a migdia.
Edifici de planta rectangular, coberta
basilical i façana fortificada.*

A partir d'un contracte d'establiment l'any 1190, s'estipula que Berenguer de Premià i la seva esposa Pagesa es comprometen a edificar un mas en les terres que havien adquirit. La família prengué com a cognom el topònim *cisa* i la línia familiar es mantingué fins a principis del segle XX.

A principis del segle XIV, el mas va passar a formar part de les possessions de la Pia Almoïna. Encara actualment, el *Turó de la Caritat* fa referència a les possessions que aquesta institució tenia a Premià.

A la primera meitat del segle XVII, els Estrany fixen la residència a l'ala de llevant, hi configuren un nou habitatge, però integrat en el conjunt de la masia. Presenta una porta adovellada, finestres gòtiques i encara s'hi poden apreciar les restes dels esgrafiats.

Anualment, durant el mes de desembre, acull el *Pessebre Vivent*.

masies

3 Can Franquesa - Societat Cultural i Esportiva Sant Jaume

Riera de St. Pere, 147

dades d'interès

Masia fortificada amb torre originàriament exempta.

Torre de planta quadrada i quatre pisos.

Documentada des de ben antic, can Franquesa fou, als segles XVII i XVIII, un dels masos més rics del poble. Edifici de dos cossos de diferents èpoques adossats a la torre medieval, la qual conserva les espitlleres i el matacà.

Destaquen les inscripcions de les pedres de sauló cantoneres a l'angle

nord-est de la torre, les quals especifiquen que es va fer l'any 1554 i que l'any 1560 va ser acabada. Igualment interessant és visitar l'interior de la torre, on es poden observar els diferents elements defensius i dos magnífics frescos de galiots.

Actualment és la seu de la *Societat Cultural Sant Jaume*, nascuda l'any 1906. Lloc de reunió i estada dels vilatans, ha estat el punt neuràlgic i integrador de la vida del poble.

A través de les seves seccions, presenta una variada programació cultural durant tot l'any.

El dia 25 de juliol celebra la festivitat del patró Sant Jaume amb un sopar obert a tothom i una programació d'activitats específica.

masies

4 Can Partellà - Can Verboom - Can Grasses

Entre ctra. de Premià i riera de St. Pere

dades d'interès

Probablement del segle XIV.

Originàriament, una masia fortificada amb torre exempta.

L'antic mas Partellà ha conservat la imponent torre medieval de cinc pisos en què destaquen els potents contraforts que la subjecten, les espitlleres, els maticans i els merlets que la rematen. D' aquesta època, és també l'edifici orientat a llevant, de façana gòtica, portal rodó adovellat i finestra coronella.

Al segle XVII, s'hi afegeix el pis de les golfes. I ja en el segle XVIII, quan el marquès de Verboom va adquirir el mas, s'hi va dur a terme una gran ampliació amb la construcció del cos orientat a migdia, coronat per la torre-campanar, el rellotge de sol de la qual encara es pot observar, el portal rodó i les arcades del pis superior, tapiades posteriorment. La façana de tots dos conjunts va ser esgrafiada.

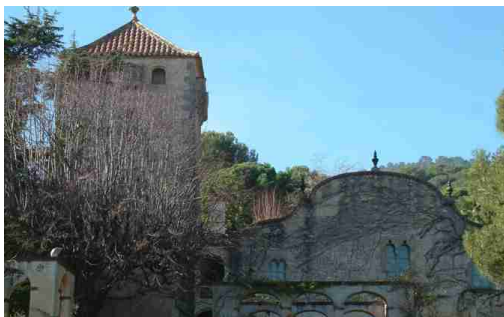
L'any 1737, durant la Guerra de Successió, el marquès de Verboom - *enginyer general* de Felip V, qui li encarregà la construcció de la Ciutadella de Barcelona- comprà can Partellà.

Adquirida per Joan Grasses l'any 1882, aquest va afegir-hi el magnífic barri barroc d'accés al mas, les inicials del qual es conserven a la porta de ferro.

masies

5 Can Moles

Ctra. de Premià de Mar

Cal destacar-ne la magnífica façana barroca coronada amb gerros de ceràmica.

Can Moles conserva un magnífic arxiu amb una col·lecció documental que comença en el segle XIV.

dades d'interès

Originàriament, masia fortificada amb torre exempta.

Planta quadrada.

Casa pairal de la família Botey, una de les més antigues de Premià, fins al segle XVIII, quan Pere Moles la va adquirir.

Edifici de planta quadrada amb matacans i espitlleres, originalment emmerletada i posteriorment coberta amb teulada a quatre vessants.

6 Can Xarrié - Can Pardal

Carrer de l'Església

dades d'interès

Masia amb façana fortificada, coronada per merlets.

Edifici orientat a llevant, de planta quadrada i porxo adossat.

La propietat va ser segregada, per la qual cosa una part de la casa fa les funcions de *Jutjat de Pau*.

Integrada en el nucli medieval i molt a prop de l' església de Sant Pere, es desconeix com les seves terres van ser dividides en parcel·les i integrades

en nous habitatges. Tot i així, fins als anys 40, s'aixecava davant seu una torre medieval exempta, de les mateixes característiques que la del mas Franquesa.

Hi visqué Felicià Xarrié, en *Felicianet*, que va recollir la història de la seva època en unes magnífiques cròniques manuscrites, enguany inèdites.

7 Can Riera

Riera de St.Pere, 180

dades d'interès

Mas del s. XII.

Edifici de planta rectangular, teulada a quatre vents, planta, pis i golfes.

Can Riera ha preservat tota la documentació referida al mas, des del segle XII fins ara, la qual cosa ha permès reconstruir tota la seva història i part de la història del poble. La família prengué el topònim de *riera* i la línia familiar ha perdurat fins a l'actualitat, definint-se com una vertadera casa pairal.

L'habitatge i el conjunt de cossos associats (pallissa, cort, era, bassa...) es tanquen amb un mur que els protegeix. Destaquen els barris dels accessos a llevant i a ponent, amb la fornícula del sant. Posteriorment es va adossar el cos longitudinal a la façana sud amb funcions de celler. És probable que el projecte inacabat de la teulada incorporés aquell cos dins una unitat.

8 Can Botey

Carrer de la Cisa, 53

dades d'interès

Edifici de planta rectangular i coberta a dues aigües.

De caire indià.

La masia actual és un edifici orientat a migdia, de planta rectangular, però els frontons són laterals a la façana principal. La façana barroca, rematada per un gerro de ceràmica, té una bassa adossada a l'angle sud-est. Simètricament a la façana principal, s'adossen dos cossos a la façana est i oest respectivament, com si fossin

un porxo, cosa que, juntament a la proximitat de la palmera, li atorguen un caire plenament indià. La palmera era el testimoni que l'indià havia fet les Amèriques.

La casa s'obre a l'era i a una panoràmica del poble excepcional.

Can Botey allotja el *Museu de la Caça*, que custodia una magnífica col·lecció zoològica i entomològica, accessible amb concertació prèvia.

9 Can Martí

Ctra. de Premià de Dalt s/n

dades d'interès

Edifici de planta rectangular amb coberta a dues aigües.

Can Martí es troba en un bonic entorn de camps d'ametllers i arbres fruiters. Emmarcada per turons que conformen la serralada de Sant Mateu, té una gran panoràmica cap al nord.

Edifici orientat a migdia, de planta rectangular amb coberta a dues aigües, però amb façana perpendicular als

frontons laterals. Amb porta adovellada i finestres ja amb llinda, s'hi pot observar la inscripció de la finestra central que data de l'any 1722, quan es va remodelar l'edifici. La inscripció testimonia la seva pertinença a Martí.

De la façana, en destaca també el rellotge de sol, datat l'any 1854. També destaca el baix relleu que decora el brollador del safareig.

10 Can Riera de Sant Mateu

Can Riera de Sant Mateu

dades d'interès

Edifici orientat a migdia.

Magnífica façana barroca coronada amb gerros ceràmics.

Com era habitual a l'Edat Mitjana, el perímetre de l'habitatge, juntament amb les hortes més properes a la casa, la cort i l'era, es van tancar i envoltar amb un mur amb la intenció de protegir aquest àmbit i diferenciar-lo clarament de la naturalesa incògnita.

A la part superior dels dos barris

d'accés a llevant i a ponent, les fornícules enrajolades amb les figures de Sant Josep i Sant Antoni garantien la protecció de la masia.

L' esplèndida ubicació de la masia i la seva proximitat a la capella de Sant Mateu fan d'aquest indret una fita imprescindible per a conèixer el municipi en tota la seva extensió.

Les capelles

La construcció de gran part de les capelles de Premià palesa la reorganització medieval del territori portada a terme pels comtes catalans a partir del segle X, i se situa, doncs, en l'Alta Edat Mitjana.

Aquestes capelles, considerades "capelles rurals" per la seva situació aïllada en plena natura, tenien una demarcació pròpia i enquadraven la població rural disseminada més pròxima. A mitjan segle XI, la Catedral de Barcelona va consolidar la denominació de *parròquia* a l'església de Sant Pere de Premià; així les capelles passaren a ser-ne subordinades.

La parròquia va esdevenir el centre neuràlgic de la població, va aglutinar la societat i va organitzar el territori per tenir *cura de les ànimes*, però també de la producció agrícola, els excedents de la qual vehiculava a través

de la recaptació del *delme*. És per tot això que, a través de les capelles, va intentar vincular la població més allunyada a la dinàmica parroquial i, per aconseguir-ho, va desplegar unes iniciatives periòdiques que volien mantenir viu el lligam entre la parròquia i les capelles: romiatges i processons, suprimides l'any 1968 pel Concili Vaticà II.

A més, cal destacar la figura del *donat*, que més tard serà l'eremita, persona que estava al servei d'un santuari, d'un convent o d'un monestir per complir els encàrrecs dels religiosos, captar per a ells, etc.; per extensió, era un religiós no dedicat al servei de la comunitat. Havia d'ésser mantingut i atès, a canvi, hi aportava els seus béns presents i futurs. Excepte la capella de St. Sebastià, la resta de capelles de Premià van acollir un eremita.

① Capella de la Mare de Déu de la Cisa

Carrer de la Cisa, 136

La capella fou reconstruïda l'any 1545 i l'any 1703 s'hi va adossar la casa de l'eremita. Cremada el 1713 per les tropes borbòniques, l'any 1742 es va reedificar el nou edifici barroc que ha perdurat fins a l'actualitat. Durant la Guerra Civil, va patir la crema dels altars, les imatges i el mobiliari, i va haver de ser novament restaurada. Les obres de condicionament de l'any 2002 van posar al descobert els fonaments d'un absis semicircular que podria correspondre's amb la primitiva capella romànica.

Té una nau longitudinal amb altar major, altars laterals, cor superior i façana barroca amb esgrafiats, coronada amb gerros de ceràmica. L'altar major custodia la imatge original de la Mare de Déu de la Cisa (1a meitat del s. XIV), una talla gòtica de fusta policromada.

Els orígens de la devoció a la Mare de Déu de la Cisa es vinculen a la llegenda segons la qual la imatge fou trobada casualment per una pastora, on ara hi ha la Font de la Cisa, una mica més avall del santuari. Des de la creació del santuari, la Mare de Déu de la Cisa ha estat venerada pels pobles de la costa de Llevant. Aquest fervor s'ha materialitzat en una interessant col·lecció d'exvots.

El primer de maig s'hi celebra l'Aplec de la Cisa, amb l'ofici de la Missa i una fira artesana en la qual es pot tastar el típic sabre de la Cisa.

capelles

2 Capella de Sant Sebastià

Cementiri municipal. Av. Fèlix Millet, 25

Corona el turó del Castell. És probable que fos erigida al segle XVI, paral·lelament al ressò que va adquirir l'advocació a Sant Sebastià en aquells moments, quan els brots de pesta delmaven la població des del segle XIV.

L'edifici, orientat a migdia, és de planta rectangular i teulada àrab a dues aigües. Dos cossos amb nínxols s'adossen a les façanes est i oest. La façana principal té un nínxol, on segurament devia romandre la figura del sant, i un banc corregut.

De l'interior de la capella, en destaca la capelleta d'obra que custodia la figura del sant.

La seva bellesa rau en la senzillesa de les línies. La blancor de la calç amb què s'arrebossà la façana contrasta amb l'intens blau del mar, cosa que fa d'aquesta capella un edifici típicament mediterrani.

Actualment és la capella del cementiri municipal de Premià de Dalt, creat a mitjan segle XIX. S'hi poden veure des de les tombes més senzilles fins als panteons familiars més rics, la qual cosa ens permet resseguir les nissagues de les famílies premianenques.

La transcendència de la mort va inspirar l'aportació i l'empremta artística de Josep M. Baqués en el tractament ceràmic del mur de l'accés actual i de Madola quant a la façana de la capella.

capelles

③ Capella de Sant Mateu

Sant Mateu

Situada en el punt més alt de la carena de Sant Mateu, a 495 m. d' altitud de la Serralada Litoral, un punt estratègic que proporciona magnífiques panoràmiques de la costa i de l'interior.

Documentada des de l'any 993, l' edifici està orientat a llevant. És una nau quadrada, coberta amb volta de canó i absis semicircular, teulada àrab a dues aigües, coronada per un campanar d'espadanya, d'un sol ull i orientat en sentit contrari a la façana i, per tant, afegit posteriorment.

L'any 1498 la capella es trobava en ruïnes. L'any 1578 es va escurçar la nau que devia ocupar tot el que enguany és l'atri d'accés i es va modificar la façana principal. Aquestes diferents etapes constructives poden observar-se clarament en el mur nord de la capella. L'any 1949 va ser restaurada de nou.

En aquesta ermita va néixer mossèn Mas i Doménech (1860-1942), encarregat de l'Arxiu Capitular de la Seu de Barcelona i autor de nombrosos estudis sobre Premià de Dalt.

El diumenge més proper al 21 de setembre, festivitat de Sant Mateu, s'hi celebra l'*Aplec de St. Mateu*, una festa l'origen de la qual es perd en el temps, i s'obren les portes de la capella.

capelles

4 Capella de Santa Anna

Ctra.de Vilassar de Dalt,63

La capella de Santa Anna va estar fins al segle XVI sota l'advocació de Santa Anastàsia, màrtir de les persecucions contra els cristians que es van produir a principis del segle IV. En els seus orígens, va ser una capella paleocristiana, documentada arqueològicament per les tombes tardoromanes que s'hi van trobar.

És la capella més antiga del terme municipal de Premià de Dalt, ja que s'esmenta per primera vegada l'any 987.

L'any 1508, consta com a capella ermitana.

És un edifici de nau rectangular amb absis també rectangular i orientat a llevant. Durant la Baixa Edat Mitjana, es va adossar un mas a l'angle nord-oest. Més endavant, rebria altres modificacions fins a adaptar-se com a habitatge i esdevenir una residència particular. Tot i així, en conjunt, pot considerar-se de factura romànica (segles X-XI).

capelles

Restaurants de Premià de Dalt

- La Cisa

Carretera de la Cisa, 136

93 752 33 97

- Cal Músic

Camí de la Font, 24

93 754 80 18

- Sant Jaume

Riera de Sant Pere, 147

93 752 29 08

- Club de Tennis de Premià de Dalt

Torrent Mateu Mas, 31

93 752 59 92

- Serra

Ctra. de Premià de Dalt, 141

93 752 31 42

- Rosa d'Abril

Bonavista, 3

93 752 36 57

- Racó d'en Manel

Miramar, 22

93 751 07 79

- Sant Antoni

Penedès, 43

93 752 34 81

- Can Martí

Can Martí

93 752 37 59

- Avenida

Av. Sant Pere, 5-7

93 752 34 73

- Mediterraneo

Av. Tarragona, 16

93 752 31 62

restaurants

Plànol de situació

- 10 a Can Riera de St. Mateu
- 3 a St. Mateu

Llegenda

MASIES

- 1 Can Figueres
- 2 Can Cisa
- 3 Can Franquesa
- 4 Can Verboom
- 5 Can Moles
- 6 Can Xarrié
- 7 Can Riera
- 8 Can Botey
- 9 Can Martí
- 10 Can Riera de St.Mateu

CAPELLES

- 1 Mare de Déu de la Cisa
- 2 Sant Sebastià
- 3 Sant Mateu
- 4 Santa Anna

RESTAURANTS

- 1 La Cisa
- 2 Cal Músic
- 3 Granja Sant Jaume
- 4 Club de Tennis de Premià de Dalt
- 5 Serra
- 6 Rosa d'Abril
- 7 Racó d'en Manel
- 8 Sant Antoni
- 9 Can Martí
- 10 Avenida
- 11 Bar Mediterraneo

Transports

• AUTOBÚS:

Bus interurbà C14. Empresa Casas. **Tel. 93 798 11 00**

Sortides de Premià de Mar a Premià de Dalt: de les 7.15 h a les 21.15 h, amb intervals d'una hora.

Sortides de Premià de Dalt a Premià de Mar: de les 6.30 h a les 20.30 h, amb intervals d'una hora.

Els dissabtes i festius no hi ha servei.

• TREN:

Estació de tren de Premià de Mar. Renfe. **Tel. 902 240 202**

Freqüència de pas dels trens: cada 10 minuts.

• TAXI:

Taxi. Av. Barcelona. **Tel. 93 750 80 70**

Taxi. Riera St. Pere / Ctra. Premià. **Tel. 670 649 699**

transports

Com arribar-hi

- Des de Barcelona, direcció Girona, per l'autopista C-32, sortida Premià de Dalt.
- Per la Nacional II, a l'alçada de Premià de Mar, agafeu desviament a Premià de Dalt.
- Des de Girona, direcció Barcelona, per l'autopista AP-7, sortida enllaç autovia de Mataró C-60, i per la Nacional II, fins a Premià de Mar.

premià de dalt

Ajuntament de
Premià de Dalt

Regidoria de promoció econòmica

MUSEU
PREMIÀ DE DALT

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

TurismeTotal